

напівтуші – 98 см, площа «м'язевого вічка» – 35,1-36,5 см², маса окосту – 12,1- 12,5 кг, вихід м'яса – 63%.

Отже, систематично вивчаючи поєднання кнурів і маток, визначаючи найкращі їх унікальні поєднання можна більш ефективно використовувати явище гетерозису при внутрішньопорідній селекції.

УДК 636.2.082.12

А.П.КРУГЛЯК¹, Б.Є.ПОДОБА¹, Р.О.СТОЯНОВ¹, В.Г.НАЗАРЕНКО²,
Ю.В.ГУЗЄВ³

ПЕРСПЕКТИВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГЕНОФОНДУ СІРОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХУДОБИ

¹Інститут розведення і генетики тварин УААН

²Інститут тваринництва степових районів ім.М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» УААН –
Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства*

³Києво-Печерська Лавра**

Робота із збереження генофонду сірої української худоби проводиться в дослідних господарствах “Поливанівка” Дніпропетровської області і “Асканія-Нова” Херсонської області, а також в нещодавно створеному генофондному стаді господарства Києво-Печерської Лаври “Васильки” Бориспільського району Київської області. У генофондних стадах здійснюється чистопородне розведення тварин цієї породи, основним завданням якого є послідовне відтворення в поколіннях її специфічних спадкових особливостей і підтримання генетичної різноманітності. Це завдання вирішується на основі реалізації індивідуально-групового підбору в межах споріднених груп-мікроліній з періодичними їх кросами. Важливим елементом племінної роботи з породою є імуногенетичний контроль при доборі плідників і оцінці генетичної ситуації в стадах.

Аналіз генетичної ситуації в стаді племзаводу “Поливанівка” вказує на те, що на сучасному етапі роботи з породою головною метою слід вважати збереження її чистоти, не допускаючи неконтрольованих схрещувань.

В 1998 році в генофондних стадах використовувалися плідники різних споріднених груп, які суттєво розрізнялися за типами крові. Різноманітність бугаїв, які використовуються в стадах на протязі обмеженого часу (до 1 року), забезпечує підтримання певної генетичної мінливості і дозволяє уникнути значного підвищення гомозиготності стад.

Оцінка генетичної ситуації в генофондних стадах сірої української худоби на основі аналізу імуногенетичної структури стад за системою В груп крові свідчить про досить значний рівень генетичної мінливості. Гомозиготність стада племзаводу “Поливанівка” за системою В груп крові з 1970 року хоч і змінювалася, але не досягала високого рівня: коефіцієнт гомозиготності (Са) становив в 1970 році 0,0650; в 1974 – 0,1160; в 1985 – 0,0776; в 1997 – 0,1091. По стаду господарства “Асканія-Нова” Са дорівнював в 1980 році 0,1040, а в 1998 – 0,0705.

Імуногенетичний аналіз структури стада племзаводу “Поливанівка”

показав, що переважна кількість корів гетерозиготні за В-системою груп крові. При цьому значна частина тварин є носіями специфічних для сірої української породи алелів. В генотипах деяких корів стада такі алелі поєднуються (Зайка 2556 BIQT1/OA'D'G', Певунья 3552 BYA'P'Y'/BIQT1', Бродна 3001 OA'D'G'/BGKQE'G'O'G", Тройка 3662 PQTE'B'/OI'Q'G").

Чистопородних корів у генфондному стаді дослідного господарства "Поливанівка" налічується біля 200 голів, а в дочірньому господарстві "Васильки" утримується 50 корів. У цих стадах проводиться робота з 5 спорідненими групами. В стаді дослідного господарства "Асканія-Нова" є 58 корів, воно диференційоване на 2 споріднені групи. В генфондному сховищі ІРГТ УААН зберігається 4,7 тис. доз сперми 12 бугаїв всіх 5 споріднених груп, на які диференційоване стадо дослідного господарства "Поливанівка". В спермобанку СП "Асканія-Генетик" закладено 20 тис. спермодоз; 5 плідників поставлено для створення запасу сперми.

Отже, застосування системи нуклеарного розведення сірої української худоби з кріоконсервацією сперми, прискореною зміною плідників і постійним генетичним моніторингом дозволяє підтримувати генетичну мінливість на рівні, достатньому для збереження її генофонду. Тому чисельність поголів'я, що утримується в генфондних стадах та його генеалогічна диференціація є цілком достатніми для надійного збереження генофонду сірої української породи на найближчу перспективу.

УДК 636.2.31.082.453

П.А.КРУГЛЯК

СПОСІБ ТРИВАЛОГО ЗБЕРІГАННЯ СПЕРМИ БУГАЇВ ПРИ ТЕМПЕРАТУРИ +2...+10°C

Інститут розведення і генетики тварин УААН

З метою ефективного використання генофонду видатних бугаїв-поліпшувачів розроблено спосіб подовженого періоду (до 5 діб) збереження біологічної повноцінності статевих клітин при плюсовій температурі за умов їх штучного гіпобіозу.

Для цього розроблено бікарбонатно-діоксидвуглецеве середовище, яке включає (мас/%) : глюкозу медичну безводну – 2,4 – 2,4, натрій лимоннокислий трьохзаміщений п'ятиводний – 1,122, жовток курячих яєць – 16,2, натрій двовуглекислий – 0,2 – 0,27, діоксид вуглецю – 0,028 – 0,034 і воду бідистильовану – останнє (Патент 24606А від 16.12.1997р).

Сперму бугаїв розбавляли модифікованим нами ГЦЖ розбавником, після чого клітини вводили у гіпобіотичний стан шляхом введення CO₂ до такої його концентрації, яка вирівнювала рН сперми до його початкового показника у нативній спермі (6,75). Розбавлену сперму зберігали при t = +2...+10°C. Оцінку якості сперми проводили двічі на добу під мікроскопом за рухливістю гамет до повної їх загибелі. Запліднювальну здатність сперміїв визначали у 6 господарствах Київської області. Контролем була сперма розділених еякуляторів і розбавлена ГЦЖ середовищем.